

Aan de gemeenteraad

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Onderdeel van het beleidsplan Armoede & Schulden 2023-2026 'Rotterdam voor iedereen' is het uitvoeren van een onderzoek naar de voorwaarden van de inkomensondersteunende regelingen. Dit onderzoek wordt de 'herijking inkomensregelingen' genoemd. In de bijlage bij deze brief bieden we u de uitkomsten van de herijking aan.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

- Beleidskader 'Rotterdam voor iedereen. Samen sterk tegen armoede en schulden. Armoede- en schuldenbeleid 2023-2026' (23bb004631);
- Afdoeningsvoorstel (23bb008701) voor motie 'Samen ben je met meer' (22bb007463);
- Toezegging 'Inkomensverbeteringscriterium IIT' (24bb004028);
- Toezegging 'Adviezen van het Nibud' (24bb004025).

Toelichting

Voorgaande communicatie

Op diverse momenten is aan u en uw commissie WIOSSAN gecommuniceerd over de voortgang van de herijking inkomensondersteunende regelingen:

- Op 26 april 2024 heeft voormalig wethouder Mohamed-Hoesein de commissie WIOSSAN geïnformeerd (24bb002835) over de reikwijdte van het onderzoek en de financiële situatie van diverse huishoudtypes op basis van de Minima Effect Rapportage (MER). Hierin is aan uw commissie geschreven dat een concreet voorstel ter aanpassing van de inkomensondersteunende regelingen pas na de voorjaarsnota van 2024 aan de orde zou zijn.
- Op 26 september 2024 heeft voormalig wethouder Mohamed-Hoesein aan uw commissie geschreven (24bb006458) dat eind 2024 de resultaten van de herijking naar de inkomensondersteunende regelingen gedeeld zouden worden met uw raad. Hierbij is ook voorgesteld om de aanhangige toezeggingen, die betrekking hebben op het inkomensverbeteringscriterium van de IIT (24bb004028) en de

aanbevelingen van het Nibud op het lokale minimabeleid (24bb004025), in gezamenlijkheid met de resultaten van de herijking af te doen.

- Op 10 december 2024 heeft voormalig wethouder Mohamed-Hoesein aan uw commissie geschreven (24bb008819) dat het onderzoek is uitgevoerd en dat de resultaten van de herijking met uw commissie in januari 2025 gedeeld worden. Hierin is uw commissie ook het aanbod gedaan een technische sessie te organiseren zodat u de mogelijkheid heeft inhoudelijke vragen over het onderzoek in detail te bespreken.

Doelstelling en uitgangspunten

Het doel van deze herijking is tweeledig: enerzijds onderzoek doen naar het gelijktrekken van diverse voorwaarden die gelden om in aanmerking te komen voor een regeling, met als doel de verschillen in voorwaarden tussen regelingen te verkleinen en zo de regelingen eenvoudiger te maken; anderzijds onderzoek doen naar de hoogte van bedragen en reikwijdte van onze regelingen.

Deze herijking richt zich niet op het eenvoudiger maken van de aanvraagprocedures van inkomensregelingen. Hiervoor wordt op dit moment de aanvraag- en adviesmodule ontwikkeld. We verwachten een volledig werkende aanvraag- en adviesmodule te realiseren aan het einde van het eerste kwartaal van 2025. Hierover wordt uw commissie WIOSSAN op een later moment geïnformeerd.

Bij aanvang van de herijking zijn drie uitgangspunten geformuleerd:

1. De herijking wordt budgetneutraal binnen de begroting van Armoede & Schulden uitgevoerd. Dit houdt in dat eventuele extra uitgaven als gevolg van aanpassing van de voorwaarden van de regelingen, gedekt worden binnen de begroting.
2. We streven naar het verkleinen van de verschillen in besteedbaar inkomen tussen huishoudens.
3. We streven naar het verkleinen van een eventuele armoedeval.

Concreet is onderzoek gedaan naar de volgende onderdelen:

- Het aanpassen van de hoogte van bedragen;
- Het toepassen van differentiatie naar type huishouden binnen de regelingen;
- Het gelijktrekken van het gebruik van het wettelijk sociaal minimum (WSM) in plaats van het wettelijk minimumloon (WML);
- Het gelijktrekken van inkomensgrenzen;
- Het gelijktrekken van het inkomens- en vermogensbegrip van onze regelingen;
- Het gelijktrekken van peildata waarop het inkomen wordt vastgesteld.

Voor een nadere toelichting op de achtergrond van de herijking, verwijzen we u naar de bijlage van deze raadsinformatiebrief.

De Minima Effect Rapportage (MER) van 2024 ligt ten grondslag aan de herijking. In de MER is in maandbegrotingen opgenomen wat diverse huishoudtypes overhouden aan het einde van de maand. De grootste tekorten zijn zichtbaar op bijstandsniveau bij alleenstaanden tot AOW-leeftijd, gezinnen tot AOW-leeftijd zonder kinderen, en gezinnen met oudere kinderen. We zien mogelijkheden de regelingen aan te passen op een manier

die tegemoetkomt aan de Rotterdammers in de meest kwetsbare financiële situatie, terwijl we ook oog hebben voor het harmoniseren van de voorwaarden.

In de bijlage vindt u een uitgebreide toelichting op de mogelijkheden die het college heeft de inkomensregelingen aan te passen.

Voorstel

We stellen enkele aanpassingen van de regelingen voor.

Individuele Inkomenstoelage (IIT)

De IIT is een regeling gericht op huishoudens met een langdurig laag inkomen die geen zicht hebben op inkomensverbetering. Op dit moment bedraagt de IIT € 120 per huishouden. In deze regeling is de meeste aanpassingsruimte. Naast dat met deze regeling de mogelijkheid bestaat gericht huishoudens te bereiken, kent de IIT in de huidige systematiek ook een zekere ongelijkheid. Dit heeft te maken met het gebruik van de systematiek van het wettelijk minimumloon (WML) om het inkomen te duiden, in plaats van het wettelijk sociaal minimum (WSM). Door deze WML-systematiek kunnen alleenstaanden op dit moment omgerekend met een inkomen tot 185% WSM in aanmerking komen voor de IIT. Met een aantal aanpassingen kan deze regeling rechtvaardiger worden gemaakt en effectiever worden ingezet. Voorgesteld wordt de IIT als volgt aan te passen:

1. Toepassing van differentiatie bij de IIT

Alleenstaande zonder kinderen:	€ 150
Alleenstaande met kind(eren):	€ 300
Gezin zonder kind(eren):	€ 200
Gezin met kind(eren):	€ 450
2. Toepassing van de WSM-systematiek in plaats van de WML-systematiek bij de IIT. Dit is een noodzakelijke aanpassing om zodoende ongelijkheid binnen de regeling weg te nemen. Dit heeft daarentegen wel als gevolg dat ongeveer 3.500 alleenstaanden niet langer in aanmerking zullen komen voor de IIT.
3. Uitvoering te geven aan een eenmalige compensatie voor de 3.500 Rotterdammers die door de overgang naar WSM niet langer in aanmerking komen voor de IIT. Dit houdt in dat huishoudens die door de overgang van WML naar WSM niet langer in aanmerking komen voor IIT, nog eenmalig aanspraak kunnen maken op de IIT ter hoogte van € 120.

We stellen voor deze aanpassingen per 1 juli 2025 in werking te laten treden. Het voorstel voor aanpassing van de verordening zal te zijner tijd aan u ter vaststelling worden aangeboden.

De voorgenomen aanpassingen van de IIT leiden tot extra uitgaven die worden gedekt uit de begroting van Armoede & Schulden.

Premiebijdrage collectieve zorgverzekering

Ook bij de premiebijdrage op de gemeentepolis wordt WML gehanteerd om het inkomen te duiden. Op dit moment loopt nog een onderzoek naar de effecten van de omzetting van WML naar WSM bij de premiebijdrage aan de collectieve zorgverzekering. Hierover verwachten we uw commissie WIOSSAN uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 een update te kunnen geven.

Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen

Structurele ophoging van het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen zou de financiële positie van gezinnen met oudere kinderen verstevigen. De MER laat zien dat gezinnen met kinderen in deze leeftijdsklasse op bijstandsniveau (maar ook met een inkomen op 110% WSM) moeite kunnen hebben met rondkomen. In 2024 is het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen tijdelijk verhoogd van € 500 naar € 850. Dit geldt ook voor 2025. Voor structurele ophoging van het Jeugdtegoed is geen budget beschikbaar.

Verwante toezeggingen

Aan u wordt voorgesteld twee verwante toezeggingen af te doen bij het delen van de resultaten van de herijking.

Toezegging inkomensverbeteringscriterium IIT (24bb004028)

In de commissie WIOSSAN van 12 juni 2024 heeft voormalig wethouder Mohamed-Hoesein toegezegd "te kijken wat er mogelijk is om het inkomensverbeteringscriterium aan te passen".

Dit inkomensverbeteringscriterium is onderdeel van de IIT. Een van de voorwaarden om voor de IIT in aanmerking te komen, is dat er geen zicht is op inkomensverbetering. Deze verplichte voorwaarde vloeit voort uit artikel 36 van de Participatiewet. Om te beoordelen of sprake is van inkomensverbetering is in alle gevallen een individuele beoordeling nodig.

Gemeenten hebben enige beleidsvrijheid in de invulling wat wordt verstaan onder 'uitzicht op inkomensverbetering'. Het college sluit hierbij aan op bestaande jurisprudentie. In de volgende situaties mag worden aangenomen dat er wél uitzicht is op inkomensverbetering, waarbij dus geen recht op de IIT bestaat:

1. Aanvrager of diens eventuele partner volgt op de aanvraagdatum een opleiding (art. 3, eerste lid van de Verordening [Verordening individuele inkomenstoelage Participatiewet Rotterdam 2018 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)). Het gaat hierbij om een opleiding als bedoeld in de Wet Studiefinanciering 2000, de WTOS, de Wet educatie en beroepsonderwijs of de Wet op het hoger en wetenschappelijk onderwijs; een studie op het niveau havo, vwo en mbo-2 of hoger leidt (in beginsel) tot uitzicht op inkomensverbetering.
 - Let op: een studie op het niveau vmbo/mavo of lager en mbo-1 levert geen startkwalificatie op voor de aanvrager. Als de verzoeker zo'n studie volgt of heeft gevolgd nemen we daarom aan dat er geen uitzicht is op inkomensverbetering.
2. Aanvrager of diens eventuele partner heeft in de 12 maanden voorafgaande aan de aanvraagdatum een opleiding als bedoeld onder a afgerond (art. 3, 2e lid Verordening).

3. Aanvrager of diens eventuele partner heeft in de 12 maanden voorafgaand aan de aanvraagdatum de verplichtingen gericht op de arbeidsinschakeling geschonden. Denk bijvoorbeeld aan het niet meewerken aan een re-integratietraject of het onvoldoende solliciteren op betaald werk.

In alle overige gevallen gaat het college ervan uit dat er géén uitzicht bestaat op inkomensverbetering. Er kan afgeweken worden van bovenstaande regels als het college van oordeel is dat sprake is van bijzondere individuele omstandigheden die in de weg staan aan inkomensverbetering.

De gemeentelijke invulling van het inkomensverbeteringscriterium sluit hiermee aan op het beleid van veel andere gemeenten. Het (kunnen) volgen van een opleiding wordt door de meeste gemeenten gehanteerd als één van de indicatoren dat er uitzicht is op inkomensverbetering. We ontvangen geen signalen dat de huidige invulling van het inkomensverbeteringscriterium ertoe leidt dat Rotterdammers onterecht geen beroep kunnen doen op de IIT. We zien daarom geen aanleiding de invulling van het criterium aan te passen.

Toezegging adviezen van het Nibud (24bb004025)

In de commissie WIOSSAN van 12 juni 2024 heeft voormalig wethouder Mohamed-Hoesein toegezegd “bij de evaluatie individuele inkomensregelingen de aanbevelingen van het Nibud mee te nemen”.

De aanbevelingen van het Nibud hebben betrekking op de aanbevelingen in de Minima Effect Rapportage 2024. Samenvattend heeft het Nibud de volgende aanbevelingen gedaan aan de gemeente Rotterdam:

- A. Stimuleer goed financieel beheer, via cursussen of persoonlijke begeleiding.
- B. Verminder niet-gebruik van regelingen, bv. door gerichte communicatie.
- C. Help energielasten verlagen.
- D. Breng duidelijk de voordelen van de collectieve zorgverzekering onder de aandacht.
- E. Overweeg een ongedeeld budget voor kosten van kinderen. Om huishoudensflexibeler te maken, zou de gemeente kunnen werken met een ongedeeld budget voor schoolkosten, kosten voor sport en cultuur, vervoer en kleding. In een dergelijke situatie zijn huishoudens vrij in de keuze in welke mate zij de tegemoetkoming willen besteden aan schoolkosten en in welke mate aan maatschappelijke participatie.
- F. Onderzoek de mogelijkheid om sociale participatie voor volwassenen te vergoeden.
- G. Verstrek de individuele inkomenstoeslag per persoon in plaats van per huishouden.
- H. Laat (meer) werken lonend zijn.

Hieronder gaan we kort in op bovenstaande aanbevelingen.

- Aanbevelingen A, B, C en D zijn al onderdeel van onze bestaande dienstverlening. Met de invoering op korte termijn van de aanvraag- en adviesmodule is het doel het niet-gebruik van regelingen te verminderen, wat aansluit op aanbeveling B.

- Het Nibud stelt met aanbeveling E als het ware één tegood voor, dat kinderen aan allerlei sportieve, culturele en maatschappelijke activiteiten en producten kunnen uitgeven. Dit zou het gemak en flexibiliteit voor kinderen en ouders vergroten. We delen het streven regelingen zo veel mogelijk op elkaar te laten aansluiten. Hierom onderzoeken we ook hoe we functionaliteiten van de Rotterdampas breder kunnen inzetten, zodat kinderen met een Rotterdampas voor meer regelingen in aanmerking kunnen komen. Dit onderzoek is buiten de scope van deze herijking gelaten. Hiervoor is meer tijd nodig. Hierover wordt uw raad in de eerstvolgende voortgangsrapportage van het beleidskader Armoede en Schulden 'Rotterdam voor iedereen' geïnformeerd.
- Over aanbeveling F is uw commissie al separaat geïnformeerd in de afdoening van de toezegging 24bb004378.
- Aanbeveling G is onderzocht en opgenomen in de uitkomsten van de herijking in de bijlage.
- Aanbeveling H stelt in feite dat de gemeente armoedeval zo veel als mogelijk moet tegengaan. Door het wegvallen van het recht op regelingen, komt het bij sommige huishoudtypen voor dat bij een stijging van het inkomen het totaal besteedbare inkomen daalt. De armoedeval is een bekend fenomeen. Het verkleinen van de armoedeval is één van de uitgangspunten van dit onderzoek.

Uit de MER 2024 blijkt dat zes huishoudtypen te maken kunnen krijgen met armoedeval. Echter, door het effect van de energietoeslag niet meer mee te nemen in de MER en het Jeugdtegoed van € 500 te hanteren¹, blijkt dat er nog 4 armoedevallen waarneembaar zijn. Zie de markeringen in onderstaande tabel. De oorzaken per armoedeval verschillen enigszins. De armoedeval op 110% WSM wordt vooral veroorzaakt door de toename in werkgerelateerde kosten.² De armoedeval op 130% WSM lijkt voornamelijk te liggen aan de afbouw van huur- en zorgtoeslag. De armoedeval op 140% WSM valt ook te relateren aan de afbouw van huur- en zorgtoeslag, samen met het wegvallen van het Jeugdtegoed voor oudere kinderen.

	100%	110%	120%	130%	140%
Alleenstaande tot AOW-leeftijd	€ 16	€ 39	€ 168	€ 298	€ 385
Alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	€ 302	€ 321	€ 427	€ 517	€ 594
Paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen	€ -31	€ 31	€ 158	€ 224	€ 282
Paar vanaf AOW-leeftijd zonder kinderen	€ 304	€ 335	€ 417	€ 534	€ 641
Eenoudergezin met twee jonge kinderen	€ 399	€ 399	€ 463	€ 593	€ 670
Eenoudergezin met twee oudere kinderen	€ 228	€ 256	€ 362	€ 492	€ 449
Paar met twee jonge kinderen	€ 162	€ 222	€ 323	€ 382	€ 407
Paar met twee oudere kinderen	€ 14	€ 74	€ 201	€ 267	€ 159
Alleenstaande onder AOW-leeftijd met zorg	€ 16	€ 38	€ 101	€ 213	€ 279
Alleenstaande AOW met zorg	€ 314	€ 333	€ 374	€ 374	€ 378

¹ De energietoeslag is niet meegerekend vanwege het tijdelijke karakter van de regeling. Hetzelfde geldt voor de tijdelijke ophoging van het Jeugdtegoed van € 500 naar € 850 in 2024 en 2025.

² Hierbij moet gedacht worden aan kosten voor woon-werkverkeer of representatiekosten.

Zoals uit het onderzoek blijkt, kunnen we met name specifieke huishoudtypes ondersteunen met de IIT. Echter, het is niet haalbaar de armoedeval hiermee tegen te gaan. De armoedevallen zijn hiervoor te verspreid over verschillende inkomensniveaus en verschillende huishoudtypes. Wel is er de mogelijkheid om de armoedevallen op 140% WSM weg te nemen dan wel te verminderen door het Jeugdtegoed beschikbaar te maken voor de huishoudens met kinderen in deze doelgroep. Echter, door de doelgroep van het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen te verruimen naar 140% WSM, zouden de kosten structureel met € 1 miljoen per jaar stijgen. Bovendien leidt dit zeer waarschijnlijk tot een nieuwe armoedeval, namelijk bij inkomens boven 140% WSM.

Conclusie

We stellen aan u voor de toezeggingen 'inkomensverbeteringscriterium IIT' (24bb004028) en 'adviezen van het Nibud' (24bb004025) als afgedaan te beschouwen.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

De voorgenomen aanpassingen van de IIT leiden tot extra uitgaven die worden gedekt uit de begroting van Armoede & Schulden:

- € 3,2 miljoen voor de differentiatie en ophoging van bedragen van de IIT. Deze dekking is beschikbaar tot en met medio 2027.
- Eenmalig € 420.000 ter uitvoering van de compensatie van de ongeveer 3.500 huishoudens die niet meer in aanmerking komen voor de IIT bij de overgang van WML naar WSM.

Als er niet tijdig structurele dekking gevonden kan worden binnen de begroting Armoede en Schulden, dan zal aan u in 2027 een nieuwe verordening worden voorgelegd met bedragen die wel passen binnen de begroting Armoede en Schulden.

Vervolg

Aan de commissie WIOSSAN is het aanbod gedaan voor een technische sessie om zo de resultaten van de herijking nader te bespreken. Vervolgens kan de wethouder Armoedebestrijding, Schuldhulpverlening, Taal en Toeslagen met uw commissie het gesprek voeren over de voorgenomen aanpassingen.

Het voorstel voor de aanpassing van de verordening van de IIT kunt u medio het tweede kwartaal van 2025 verwachten.

Burgemeester en wethouders van Rotterdam,

De secretaris,

G.J.D. Wigmans

De burgemeester,

T.B. Versnel, L.b.

Blad: 8/23
Datum: 4 februari 2025
Ons kenmerk: M2501-3541

Bijlage 1: beschrijving uitkomsten herijking

1. Doel en uitgangspunten herijking

1.1 Achtergrondinformatie

Het doel van de herijking is tweeledig: enerzijds doen we onderzoek naar het gelijktrekken van diverse voorwaarden die gelden om in aanmerking te komen voor een regeling, met als doel de verschillen in voorwaarden tussen regelingen te verkleinen; anderzijds doen we onderzoek naar de hoogte van bedragen en reikwijdte van onze regelingen. Rotterdam kent diverse lokale regelingen, ieder met verschillende voorwaarden. Denk aan verschillende peildata waarop het inkomen wordt vastgesteld en verschillende inkomensgrenzen. Het college heeft daarom in het beleidskader Armoede & Schulden 2023-2026 'Rotterdam voor iedereen' de ambitie opgenomen de lokale inkomensregelingen meer op elkaar te laten aansluiten.

Deze herijking richt zich niet op het eenvoudiger maken van de aanvraagprocedures van inkomensregelingen. Hiervoor wordt de aanvraag- en adviesmodule ontwikkeld. We verwachten een volledig werkende aanvraag- en adviesmodule te realiseren aan het einde van het eerste kwartaal van 2025. Hierover wordt uw commissie WIOSSAN op een later moment geïnformeerd.

Bij aanvang van de herijking zijn drie uitgangspunten geformuleerd:

1. De herijking wordt budgetneutraal binnen de begroting van Armoede & Schulden uitgevoerd. Dit houdt in dat eventuele extra uitgaven als gevolg van aanpassing van de voorwaarden van de regelingen, gedekt worden binnen de begroting;
2. We streven naar het verkleinen van de verschillen in besteedbaar inkomen tussen huishoudens;
3. We streven naar het verkleinen van de armoedeval.

Diverse voorwaarden binnen de regelingen kunnen worden aangepast om bovenstaande doelen te bereiken. We onderzoeken hierbij de volgende punten:

- Het aanpassen van de hoogte van bedragen;
- Het toepassen van differentiatie naar type huishouden binnen de regelingen;
- Het gelijktrekken van het gebruik van het wettelijk sociaal minimum (WSM) in plaats van het wettelijk minimumloon (WML);
- Het gelijktrekken van inkomensgrenzen;
- Het gelijktrekken van het inkomens- en vermogensbegrip van onze regelingen;
- Het gelijktrekken van peildata waarop het inkomen wordt vastgesteld.

De regelingen die onderdeel zijn van dit onderzoek zijn³:

- Individuele Inkomenstoeslag (IIT);
- Premiebijdrage aan de collectieve zorgverzekering;
- Kwijtschelding afvalstoffenheffing;
- Jeugdtogoed;

³ In Hoofdstuk 7 zijn de voorwaarden en vormen van beleidsvrijheid van deze regelingen nader toegelicht.

- AOW-tegoed.

Niet alle inkomensondersteunende regelingen zijn onderdeel van de herijking. De individuele bijzondere bijstand en Studietoeslag zijn niet hierin meegenomen. Deze regelingen zijn respectievelijk individueel van aard en bedienen een zeer specifieke doelgroep. Bovendien zijn in het lokale beleid van de individuele bijzondere bijstand in 2024 de nodige aanpassingen doorgevoerd. Voormalig wethouder Mohamed-Hoesein heeft uw commissie hierover geïnformeerd in de brief van 11 april 2024 (24bb002417).

Daarnaast is in deze herijking de inkomenspositie van 18 tot 21-jarigen niet opgenomen. De behoeften van deze doelgroep zijn meegenomen in het afdoeningsvoorstel van de motie *Geef een stem aan jongeren tussen wal en schip* (24bb008056).

1.2 Rol van gemeenten in inkomenspolitiek

Het Rijk is primair verantwoordelijk voor minimabeleid en gemeenten voeren aanvullend beleid hierop. In de praktijk is dit geregeld in de Participatiewet, waarbij het Rijk grotendeels de kaders bepaalt en waarbij gemeenten een grote rol spelen in de uitvoering. Daarnaast geven de gemeenten invulling aan het lokale minimabeleid. Het gaat dan om regelingen die bedoeld zijn om inwoners die moeten rondkomen van een minimuminkomen te ondersteunen in noodzakelijke voorzieningen, en de mogelijkheid te bieden te participeren in het sociale leven. Het maken van generieke inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk.

In de wetenschap dat de inkomensondersteunende mogelijkheden vanuit de gemeente beperkt zijn, willen we u aan de voorkant meegeven dat eventuele implementatie van deze herijking zal leiden tot een bescheiden financiële vooruitgang bij huishoudens.

2. Toelichting lokale inkomensregelingen

2.1 Overzicht regelingen

Alvorens de financiële positie van Rotterdamse huishoudens te bekijken, worden de regelingen die onderdeel zijn van de herijking nader toegelicht. Dit schetst het kader waarbinnen de herijking moet worden gezien.

Voormalig wethouder Mohamed-Hoesein heeft uw commissie WIOSSAN op 24 november 2023 (23bb007923) geïnformeerd over de Rotterdamse invulling van de lokale regelingen en de onderdelen waarop het college beleidsvrijheid geniet. Een aantal passages uit die wethoudersbrief worden in onderstaande aangehaald.

In Hoofdstuk 7 vindt u in tabelvorm een overzicht van deze regelingen, aangevuld met het Rotterdamse beleid.

Individuele Inkomenstoeslag (IIT)

De IIT vloeit voort uit de Participatiewet. Het college is wettelijk verplicht deze regeling uit te voeren. De IIT kan verstrekt worden aan een persoon tussen de 21 jaar en AOW-leeftijd. Belangrijke voorwaarde is dat er sprake is van een langdurig laag inkomen zonder zicht op inkomensverbetering en geen in aanmerking te nemen vermogen.

De gemeente heeft beleidsvrijheid op de inkomensgrens, de hoogte van de IIT, differentiatie van de hoogte van de IIT naar type huishouden, de referteperiode⁴ en gedeeltelijk op het inkomensverbeteringscriterium. Het lokale beleid wordt door de gemeenteraad vastgesteld in een verordening. In Rotterdam ziet de IIT er als volgt uit:

- Inkomensgrens: 130% wettelijk minimumloon (WML)
- Hoogte IIT: € 120
- Differentiatie: geen
- Referteperiode: 12 maanden
- Inkomensverbeteringscriterium: zie uitgebreide toelichting op de lokale invulling van het inkomensverbeteringscriterium in het afdoeningsvoorstel voor toezegging 24bb004028 in de raadsinformatiebrief van deze herijking.

Premiebijdrage collectieve zorgverzekering

De Participatiewet geeft de mogelijkheid aan het college een premiebijdrage aan te bieden aan Rotterdammers die gebruik maken van een collectieve zorgverzekering (ook wel: gemeentepolis). Deze premiebijdrage is een zogeheten 'kan-bepaling' in de Participatiewet. Het college is daarmee niet verplicht deze regeling uit te voeren. In Rotterdam wordt wel een premiebijdrage aan de collectieve zorgverzekering geboden voor deelname aan het VGZ Rotterdampakket.

Het college heeft beleidsvrijheid op de inkomensgrens, op de toepassing van een vermogenstoets, en de hoogte van de premiebijdrage. In Rotterdam is de situatie als volgt:

- Inkomensgrens: 130% wettelijk minimumloon (WML)
- Vermogenstoets: geen
- Hoogte premiebijdrage: € 10,50 (per 1 januari 2025)

In de praktijk betekent dit dat iedere Rotterdammer die is verzekerd bij het VGZ Rotterdampakket een bijdrage op de maandelijkse premie ontvangt ter hoogte van € 10,50. De premiebijdrage wordt rechtstreek uitbetaald aan de zorgverzekeraar en in mindering gebracht op de premie van de deelnemer.

Kwijtschelding afvalstoffenheffing

De Gemeentewet in combinatie met de Invorderingswet 1990 en aanverwante regelgeving biedt de mogelijkheid een vorm van kwijtschelding te verlenen voor gemeentelijke belastingen. In Rotterdam betreft dit kwijtschelding voor de aanslag afvalstoffenheffing. De verordening wordt jaarlijks aan u ter vaststelling aangeboden.

Er is beleidsvrijheid in de hoogte van de kwijtschelding en in beperkte mate de inkomensgrens. In Rotterdam is het kwijtscheldingspercentage vastgesteld op maximaal 76,5%. De maximale inkomensgrens voor het verlenen van kwijtschelding is wettelijk bepaald op 100% van de bijstandsnorm, oftewel het wettelijk sociaal minimum. In Rotterdam wordt dit maximale percentage gehanteerd.

AOW- en Jeugdtegoed

⁴ Dit is de periode waarover wordt bepaald of iemand een laag inkomen heeft.

Generiek inkomensbeleid is voorbehouden aan het Rijk. De Participatiewet richt zich op de participatie van personen vanaf 18 jaar tot de AOW-gerechtigde leeftijd. De participatie van AOW-gerechtigden en kinderen is geen doel binnen de Participatiewet. Ter bevordering van de participatie van jongeren en ouderen, is het AOW- en Jeugdtegoed opgezet. De juridisch grondslag hiervoor is gebaseerd op de Gemeentewet. Jaarlijks stelt u de verordening voor het AOW- en Jeugdtegoed vast.

Het college kan deze regeling op veel punten naar eigen inzicht invullen. Denk hierbij aan:

- De leeftijd van de doelgroep;
- De hoogte van het tegoed;
- Differentiatie van het tegoed naar type huishouden;
- Het inkomens- en vermogensbegrip;
- De bestedingscategorieën van het tegoed.

Binnen het Jeugdtegoed wordt onderscheid gemaakt in het Jeugdtegoed voor kinderen (4 t/m 11 jaar) en het Jeugdtegoed voor jongeren (12 t/m 17 jaar). Dit bedraagt respectievelijk € 275 en € 850, waarbij vermeld moet worden dat het Jeugdtegoed voor jongeren in 2024 en 2025 tijdelijk is verhoogd van € 500 naar € 850. Het AOW-tegoed is voor huishoudens vanaf AOW-leeftijd en bedraagt jaarlijks € 450.

Het Jeugdtegoed wordt per kind verstrekt. Het AOW-tegoed wordt per huishouden verstrekt, ongeacht of het een éénpersoons- of tweepersoonshuishouden is. Bij het AOW-tegoed vindt dus geen differentiatie plaats.

Het AOW- en Jeugdtegoed kent geen vermogenstoets. In de berekening van het inkomen sluit het college grotendeels aan op de definitie van 'inkomen' zoals is gedefinieerd in de Participatiewet.

2.2 Tussenconclusie

Het college kan op diverse manieren invulling geven aan het lokale beleid. In onderstaande behandelen we de financiële situatie van Rotterdamse huishoudens. Op basis hiervan kan de afweging worden gemaakt op welke onderdelen het wenselijk is bovengenoemde regelingen aan te passen.

3. Financiële situatie Rotterdamse huishoudens

3.1 Minima Effect Rapportage 2024

We hebben de financiële situatie van Rotterdamse huishoudens in kaart gebracht aan de hand van de Minima Effect Rapportage 2024 (hierna: MER). De MER is in juni 2024 gelijktijdig met de voortgangsrapportage op het beleidskader Armoede & Schulden 2023-2026 'Rotterdam voor iedereen' aan uw commissie WIOSSAN aangeboden. In de MER is in maandbegrotingen opgenomen wat diverse huishoudtypes overhouden aan het einde van de maand.⁵

⁵ Daarbij moet in het achterhoofd gehouden worden dat in de MER altijd wordt uitgegaan van een situatie waarin ieder huishouden maximaal gebruik maakt van toeslagen en inkomensondersteunende regelingen. Bovenstaande tabel is een benadering van de werkelijkheid.

We hebben handmatig enkele aanpassingen aangebracht in de begrotingen van de MER. In de MER werd nog rekening gehouden met (een deel) van de energietoeslag van 2023. Deze energietoeslag werd vanaf oktober 2023 verstrekt en deze was tot en met 30 juni 2024 aan te vragen. In de MER is de energietoeslag voor driekwart (nl. € 975) meegenomen in de huishoudbegrotingen voor 2024. Vanwege het tijdelijke karakter van de energietoeslag, is dit in Tabel 1 afgetrokken van de maandelijkse begrotingen in de MER.

Ook de tijdelijke verhoging van het Jeugdtogoed van € 500 naar € 850 in zowel 2024 als 2025 is niet meegenomen in onderstaande tabel. Immers, dit betreft een tijdelijke verhoging. Voor een zuiver financieel beeld, wordt in onderstaande rekening gehouden met een Jeugdtogoed van € 500.

Tabel 1. MER zonder energietoeslag en met Jeugdtogoed van € 500

	100%	110%	120%	130%	140%
Alleenstaande tot AOW-leeftijd	€ 16	€ 39	€ 168	€ 298	€ 385
Alleenstaande vanaf AOW-leeftijd	€ 302	€ 321	€ 427	€ 517	€ 594
Paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen	€ -31	€ 31	€ 158	€ 224	€ 282
Paar vanaf AOW-leeftijd zonder kinderen	€ 304	€ 335	€ 417	€ 534	€ 641
Eenoudergezin met twee jonge kinderen	€ 399	€ 399	€ 463	€ 593	€ 670
Eenoudergezin met twee oudere kinderen	€ 228	€ 256	€ 362	€ 492	€ 449
Paar met twee jonge kinderen	€ 162	€ 222	€ 323	€ 382	€ 407
Paar met twee oudere kinderen	€ 14	€ 74	€ 201	€ 267	€ 159
Alleenstaande onder AOW-leeftijd met zorg	€ 16	€ 38	€ 101	€ 213	€ 279
Alleenstaande AOW met zorg	€ 314	€ 333	€ 374	€ 374	€ 378

NB: in de wethoudersbrief van 26 april 2024 zijn aan uw commissie andere cijfers voorgelegd. Hierin werd de energietoeslag nog meegerekend. De energietoeslag is in bovenstaande tabel niet meegenomen. Hierdoor komt het paar tot AOW-leeftijd zonder kinderen negatief uit.

Op basis van bovenstaande tabel constateren we het volgende:

- De grootste tekorten zijn zichtbaar bij huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau. Vanaf een inkomen van 120% WSM houdt ieder huishoudtype op papier minimaal € 101 per maand over.
- De grootste tekorten zijn zichtbaar op bijstandsniveau bij alleenstaanden tot AOW-leeftijd (met of zonder zorgvraag), paren tot AOW-leeftijd zonder kinderen, en paren met oudere kinderen.⁶ Deze zijn geel gemarkeerd.
- In vergelijking met andere minima huishoudens, kunnen eenoudergezinnen en AOW'ers (zowel alleenstaand als gezinnen) relatief goed rondkomen, ook op bijstandsniveau.
- De armoedeval komt bij vier type huishoudens voor. Deze zijn blauw gemarkeerd. We merken een forse armoedeval op bij het paar met oudere kinderen tussen 130% en 140% WSM. De armoedeval van een eenoudergezin met twee oudere kinderen tussen 130% en 140% WSM is ook aanzienlijk. De overige twee armoedevallen zijn beperkt in grootte. Het feit dat twee armoedevallen zichtbaar zijn vanaf 140% WSM, is verklaarbaar vanwege het wegvallen van het recht op regelingen bij een

⁶ In de MER worden 'oudere kinderen' gedefinieerd als kinderen vanaf 14 jaar. Echter, veelal hebben kinderen en diens ouders vanaf 12 jaar al te maken met hogere kosten, bijvoorbeeld vanwege de overstap naar de middelbare school.

inkomen hoger dan 130% WSM. Denk daarbij aan het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen.

3.2 Reflectie

Het is mogelijk de huishoudens met de grootste tekorten via de volgende regelingen te bereiken:

- Kwijtschelding afvalstoffenheffing
- Premiebijdrage aan de collectieve zorgverzekering
- Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen
- IIT

Hierin maken we de volgende afwegingen:

- De kwijtschelding afvalstoffenheffing kan in theorie maximaal worden opgehoogd naar 100%. De effectiviteit van maximale ophoging van het kwijtscheldingspercentage kan echter in twijfel worden getrokken. Dit zou immers een ongerichte maatregel zijn, aangezien dit betrekking heeft op alle huishoudens die kwijtschelding voor afvalstoffenheffing ontvangen. Op basis van de bevindingen uit de MER signaleren we de behoefte voor het gericht aanpassen van de regelingen. Bovendien achten we het niet doelmatig het kwijtscheldingspercentage (maximaal) op te hogen. Een kwijtscheldingspercentage van 100% (t.o.v. het huidige 76,5%) zou immers betekenen dat de huishoudens met kwijtschelding er maximaal € 8 per maand op vooruit zouden gaan. Hieraan hangt een prijskaart van ongeveer € 5 miljoen per jaar. Deze uitgaven stijgen bovendien mee op het moment dat de aanslag afvalstoffenheffing stijgt. Gegeven het uitgangspunt de herijking budgettair-neutraal binnen de eigen begroting uit te voeren, zien we geen mogelijkheid dekking te vinden voor een dergelijk bedrag. Aangezien er ook geen verdere verruiming mogelijk is van de inkomensgrens, nemen we deze regeling niet mee in het vervolg van deze herijking.
- Een vergelijkbare uitdaging signaleren we bij de premiebijdrage aan de collectieve zorgverzekering. Deze regeling is gericht op Rotterdammers met een hoge zorgbehoefte. We bereiken jaarlijks ongeveer 35.000 Rotterdammers met de premiebijdrage aan het VGZ Rotterdampakket. Gezien de omvang van deze doelgroep, zou een geringe ophoging van € 1 per maand leiden tot structureel € 420.000 extra uitgaven op jaarbasis. Gezien het zeer beperkte effect op de bestedingsruimte van huishoudens, zien we het aanpassen van de premiebijdrage aan de collectieve zorgverzekering niet als geschikte oplossing. Wel zien we ruimte in het toepassen van WSM in plaats van WML als wijze om het inkomen te duiden. Hierover later meer in Hoofdstuk 4.
- Het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen is in 2024 en 2025 tijdelijk verhoogd van € 500 naar € 850 met incidentele Rijksmiddelen. Er is nog geen duidelijkheid over de continuering van deze ophoging per 2026, gezien de (structurele) extra kosten die daarbij gepaard gaan. Beredeneerd vanuit de MER zou een ophoging van het Jeugdtegoed de financiële positie van gezinnen met oudere kinderen kunnen verstevigen.
- De IIT kan gericht worden ingezet op diverse huishoudtypen, door het bedrag van de IIT te differentiëren en daarmee aan te passen naar het type huishouden. Ook in de hoogte van de IIT kunnen aanpassingen worden aangebracht om gericht de bestedingsruimte van huishoudens aan te vullen. We merken echter wel op dat de

IIT niet voor alle huishoudens met een laag inkomen een oplossing biedt; de IIT ziet toe op huishoudens die minimaal 12 maanden achtereen een laag inkomen hebben gehad en ook geen uitzicht hebben op inkomensverbetering.

3.3 Tussenconclusie

De MER laat zien dat diverse huishoudtypen, met een inkomen rond de bijstandsnorm, zich in een zeer kwetsbare financiële positie kunnen bevinden. Het is de taak van het college dat deze huishoudens niet door het ijs zakken.

Ondanks dat op basis van de MER gesteld kan worden dat bijvoorbeeld AOW-huishoudens of eenpersoonshuishoudens met kinderen in een financieel sterke positie verkeren, beseffen we ons dat de positie van deze huishoudens nog altijd precair kan zijn. Immers, diverse *life events* kunnen bijdragen aan een plotselinge verandering in de financiële situatie. We vinden het belangrijk dat alle huishoudens voldoende reserves hebben om onverwachte kosten te kunnen opvangen. We vinden het daarom niet wenselijk om regelingen voor bepaalde huishoudens te versoberen in het voordeel van andere huishoudens.

In Hoofdstuk 4 verkennen we de volgende onderdelen van deze herijking:

- Het gelijktrekken van het gebruik van het wettelijk sociaal minimum (WSM) in plaats van het wettelijk minimumloon (WML) voor alle regelingen;
- Het aanpassen van de hoogte van bedragen;
- Het toepassen van differentiatie naar type huishouden binnen de regelingen;

Hierin komt met name de IIT naar voren als regeling waarin aanpassingen mogelijk zijn. Ook het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen en de premiebijdrage aan de collectieve zorgverzekering komen hier voorbij. In Hoofdstuk 5 volgen de uitkomsten van de overige delen van de herijking.

4. Uitkomsten van herijking: aanpassingsvoorstellen

4.1 Aanpassingsvoorstellen IIT

Mogelijkheden in differentiatie

Zoals uitgewerkt in Hoofdstuk 3, bestaat de nodige beleidsvrijheid in de uitvoering van de IIT. Door toepassing van differentiatie van de IIT kunnen de huishoudens in de meest kwetsbare financiële positie extra worden ondersteund. Dat zijn alleenstaanden, gezinnen zonder kinderen en gezinnen met oudere kinderen.

De IIT kan op diverse manieren worden gedifferentieerd. De meest eenvoudige vorm van differentiatie, is een splitsing te maken tussen 'alleenstaanden' en 'gezinnen', zonder rekening te houden met kinderen. Het is mogelijk meer differentiatie toe te passen, door ook (het aantal) kinderen als onderdeel van het huishouden mee te nemen. Het voordeel hiervan is dat de hoogte van de IIT beter afgestemd kan worden op de financiële situatie van diverse huishoudens. Het nadeel is dat meer differentiatie ook meer complexiteit voor de Rotterdammer in de hand werkt.

Doorgaans betekent differentiatie van de IIT dat een hoger bedrag wordt verstrekt aan gezinnen dan alleenstaanden. Immers, gezinnen hebben normaliter een hoger

uitgavenpatroon dan alleenstaanden. Dit is echter geen wettelijke verplichting. Hierin kan een andere afweging worden gemaakt.

Neveneffect van toepassing differentiatie: van WML naar WSM

Toepassing van differentiatie binnen de IIT zou ook gepaard gaan met een andere wijziging.

In het sociaal domein wordt inkomen doorgaans uitgedrukt als percentage van ofwel het wettelijk sociaal minimum (WSM) of het wettelijk minimumloon (WML). Het WML is het minimale bedrag dat werkgevers wettelijk verplicht zijn te betalen aan werknemers van 21 jaar of ouder voor een volledige werkweek. Dit bedrag wordt ieder half jaar op 1 januari en 1 juli geïndexeerd door de Rijksoverheid. Het WML wordt uitgedrukt in een brutobedrag. Per 1 januari 2025 is het WML vastgesteld op € 2.191,80.

Het WSM verwijst naar het netto minimuminkomen dat iemand nodig heeft om in de basisbehoeften te kunnen voorzien, afhankelijk van leeftijd en leefsituatie (bijvoorbeeld alleenstaand of gezin). Dit wordt ook wel het 'bestaansminimum' genoemd. Het WSM is een afgeleide van het WML. Voor het WSM geldt dat onderscheid wordt gemaakt naar de hoogte van het bestaansminimum per type huishouden, omdat rekening wordt gehouden met een verschil in uitgavenpatronen. De meest relevante differentiatie binnen het WSM is als volgt:

Huishoudtype	Leeftijd	100% WSM incl. vakantietoeslag (per 1-1-2025)
Alleenstaande of alleenstaande ouder	21 jaar tot AOW-leeftijd	€ 1.345,45
Gezin, met of zonder kinderen	21 jaar tot AOW-leeftijd	€ 1.922,07

De jongerennorm, kostendelersnorm en norm voor AOW-gerechtigden worden hier buiten beschouwing gelaten.

Hier geldt dat het normbedrag voor gehuwden tussen de 21 jaar en AOW-leeftijd een directe afgeleide is van het WML. De norm voor een alleenstaande bedraagt vervolgens 70% van deze gezinsnorm.⁷

In essentie bepaalt het WML de ondergrens van wat werkenden moeten verdienen, terwijl het WSM de ondergrens is van wat mensen zonder werk moeten ontvangen om rond te kunnen komen.

Bij de IIT en de premiebijdrage aan de collectieve zorgverzekering wordt de systematiek van WML gehanteerd om de inkomensgrens te duiden. Aangezien WML één bedrag is en geen verschil maakt tussen typen huishoudens, wordt een zekere ongelijkheid gecreëerd. Immers, een gezin waarin beide partners inkomen verdienen, heeft daarmee sneller een inkomen boven 130% WML dan een alleenstaande. Een alleenstaande kan naar verhouding meer verdienen dan een gezin om toch in aanmerking te komen voor zowel de IIT als de premiebijdrage voor de collectieve zorgverzekering.⁸ Dit wordt zichtbaar in onderstaande tabel, WSM wordt afgezet tegen WML.

⁷ Deze normbedragen zijn afkomstig uit de Normenbrief 1 januari 2025 van het ministerie van SZW. Deze normbedragen worden halfjaarlijks vastgesteld. Zie ook: [Normenbrief 1 januari 2025 - informatie voor gemeenten | Publicatie | Rijksoverheid.nl](#)

⁸ De effecten van een eventuele omzetting van WML naar WSM bij de premiebijdrage voor de collectieve zorgverzekering komen in 4.2 aan bod.

Huishoudtype	Bedrag 100% WSM	Nettobedrag 130% WML*	130% WML afgezet tegen WSM-norm
Alleenstaande (ouder)	€ 1.345,45	€ 2.498,69	185% WSM
Gezin met/zonder kinderen	€ 1.922,07	€ 2.498,69	130% WSM

*Dit is geen exacte omzetting van bruto naar netto. Hier wordt 130% WSM van de norm voor gezinnen tussen 21 jaar en AOW-leeftijd gehanteerd om de vergelijking te trekken met het inkomen aangeduid in WSM.

Dit laat zien dat een alleenstaande in percentages van het WSM meer kan verdienen dan een gezin, om nog in aanmerking te komen voor de betreffende inkomensregelingen. Omgerekend kan een alleenstaande met een inkomen van 185% WSM nog in aanmerking komen. Hierin is een ongelijkheid zichtbaar die we willen herstellen.

Op het moment dat differentiatie van de hoogte van de IIT toegepast zou worden, dan zou ook de WSM-systematiek toegepast moeten worden als wijze om het inkomen te duiden. Het differentiëren van de bedragen van de IIT per huishoudtype gaat hand in hand met het differentiëren van inkomensgrenzen per type huishouden. Bijkomend voordeel van toepassing van WSM zou zijn dat de ongelijkheid, zoals beschreven in bovenstaande, wordt weggenomen.

Verandering in doelgroep

Omzetting van 130% WML naar 130% WSM zou ook betekenen dat voortaan minder alleenstaanden in aanmerking komen voor de IIT. Immers, op dit moment komen alleenstaanden met een inkomen tussen 130% en 185% WSM in aanmerking. Volgens de nieuwe systematiek ligt deze grens voor alleenstaanden bij een inkomen tot 130 % WSM.

Ter illustratie: alleenstaanden met een maandinkomen tot (bij benadering; zie ook bovenstaande tabel) € 2.498 netto kunnen nu in aanmerking komen voor de IIT. De nieuwe inkomensgrens voor alleenstaanden bij het hanteren van de WSM-systematiek is lager. Om volgens deze systematiek in aanmerking te komen voor IIT zou, op basis van de norm voor alleenstaanden die geldt per 1 januari 2025, het maandinkomen voor een alleenstaande niet hoger mogen zijn dan € 1.749 netto.⁹ De groep die deze wijziging raakt, bestaat uit ongeveer 3.500 alleenstaanden. Dit zou betekenen dat het huidige ontvangersbestand zou krimpen van jaarlijks ongeveer 24.500 huishoudens naar 21.000 huishoudens. Dit levert een structurele besparing op van ongeveer € 420.000 per jaar op de begroting van de IIT.

Voorstel: differentiatie en compensatie

Voorgesteld wordt per 1 juli 2025 een vorm van differentiatie toe te passen op de IIT, waarbij verschil wordt gemaakt tussen 'alleenstaanden' en 'gezinnen', met en zonder kinderen. Hiermee kan tegemoetgekomen worden aan de situatie van gezinnen zonder

⁹ Let wel: het gaat hier om het inkomen over de voorgaande 12 maanden. Aangezien ieder halfjaar de normbedragen worden geïndexeerd, betekent dit dat ook iedere 6 maanden rekening gehouden moet worden met verschillende normen. Als voorbeeld: bij een alleenstaande die in de nieuwe systematiek op 1 juli 2025 een aanvraag indient voor de IIT, wordt het inkomen getoetst over de periode 1 juli 2024 tot 1 juli 2025. 130% WSM voor een alleenstaande bedroeg € 1.701 in de periode 1 juli 2024 – 1 januari 2025. Over de periode 1 januari 2025 – 1 juli 2025 bedraagt dit € 1.749. Het inkomen over de betreffende maanden mag deze bedragen niet overschrijden.

kinderen en gezinnen met oudere kinderen, zoals omschreven in Tabel 1. Voorgesteld wordt de volgende differentiatie toe te passen:

Alleenstaande zonder kinderen:	€ 150
Alleenstaande met kind(eren):	€ 300
Gezin zonder kind(eren):	€ 200
Gezin met kind(eren):	€ 450

Daarbij is het voorstel voortaan WSM toe te passen in het duiden van de inkomensgrens. Bij de omzetting naar WSM komt een deel van de doelgroep niet meer in aanmerking voor de IIT.

We vinden het wenselijk dat huishoudens, die door de overgang naar WSM niet meer in aanmerking komen voor de IIT, nog eenmalig aanspraak kunnen maken op het huidige IIT-bedrag van € 120. Dit houdt in dat Rotterdammers van wie het recht op IIT (opnieuw) beoordeeld wordt in de periode tussen 1 juli 2025 en 1 juli 2026, nog eenmalig € 120 ontvangen, mits ook wordt voldaan aan de andere voorwaarden van de IIT. Dit zijn eenmalige kosten van € 420.000 die uit de begroting gedekt kunnen worden.

Voorgesteld wordt de referteperiode en het inkomensverbeteringscriterium in stand te houden. Zie voor wat betreft het inkomensverbeteringscriterium ook het afdoeningsvoorstel van de toezegging 24bb004028 in aanhangige raadsinformatiebrief.

4.2 Aanpassingsmogelijkheden premiebijdrage collectieve zorgverzekering *Van WML naar WSM*

Zoals in de reflectie in Hoofdstuk 3.2 met u is gedeeld, vinden we het niet opportuun aanpassingen aan te brengen in de hoogte van de premiebijdrage van de collectieve zorgverzekering. Wel is winst te behalen in de omzetting van WML naar WSM, zoals ook bij de IIT is voorgesteld.

Ook bij de premiebijdrage geldt op dit moment een zekere vorm van ongelijkheid door het gebruik van WML. Naar verhouding kunnen alleenstaanden meer dan een gezin verdienen om in aanmerking te komen voor de premiebijdrage. Een overstap naar WSM zou hier betekenen dat de samenstelling van de doelgroep zou afnemen.

Op dit moment loopt nog een nader onderzoek naar de effecten van de toepassing van WSM op de premiebijdrage. Dit onderzoek is deel van de aanbesteding van de aanbieder van de collectieve zorgverzekering in Rotterdam per 1 januari 2026.

Hierover verwachten we uw commissie WIOSSAN uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 een update te kunnen geven.

4.3 Jeugdtegoed 12 t/m 17-jarigen

Hoogte Jeugdtegoed

Het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen is in 2024 en 2025 tijdelijk verhoogd van € 500 naar € 850 met incidentele Rijksmiddelen. Structurele ophoging van het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen zou de financiële positie van gezinnen met oudere kinderen verstevigen. De MER laat zien dat gezinnen met kinderen in deze leeftijdsklasse op bijstandsniveau (maar ook met een inkomen op 110% WSM) moeite kunnen hebben met rondkomen.

In 2024 is het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen tijdelijk verhoogd van € 500 naar € 850. Dit geldt ook voor 2025. Voor structurele ophoging van het Jeugdtegoed is geen budget beschikbaar, in acht nemend dat het wenselijk is ook de IIT aan te passen. Hierom kunnen we op dit moment niet het voorstel doen de ophoging van het Jeugdtegoed structureel door te zetten.

5. Overige uitkomsten

Als onderdeel van de herijking zijn ook de volgende zaken onderzocht:

- Het aanpassen van inkomensgrenzen;
- Het gelijktrekken van het inkomens- en vermogensbegrip van onze regelingen;
- Het toepassen van dezelfde peildatum waarop het inkomen wordt vastgesteld.

Samenvattend is het voorstel in deze zaken geen aanpassingen te verrichten. Hieronder volgt een toelichting.

5.1 Aanpassen inkomensgrenzen

Op dit moment hebben onze regelingen verschillende inkomensgrenzen. Zie onderstaande lijst.

Regeling	Inkomensgrens
Jeugdtegoed (4 t/m 11 jaar)	110% WSM
Jeugdtegoed (12 t/m 17 jaar)	130% WSM
AOW-tegoed	110% WSM
Kwijtschelding afvalstoffenheffing	+/- 100% WSM
Individuele Inkomenstoelag	130% WML
VGZ Rotterdampakket premiebijdrage	130% WML

Bij alle genoemde regelingen, m.u.v. de kwijtschelding afvalstoffenheffing¹⁰, hebben we de mogelijkheid om de inkomensgrens aan te passen.

Het volledig gelijktrekken van de inkomensgrenzen achten we niet wenselijk. Door het toepassen van een dezelfde inkomensgrens, wordt een scherpe armoedeval in de hand gewerkt. In de huidige systematiek verliest een Rotterdammer niet in één keer het recht op inkomensondersteuning, maar neemt de inkomensondersteuning geleidelijk af. Zodoende blijft het lonen voor Rotterdammers zich in te zetten het inkomen te verhogen.

Daarnaast zien we op basis van de MER geen directe aanleiding voor het verhogen of verlagen van inkomensgrenzen.

5.2 Gelijktrekken inkomens- en vermogensbegrip

¹⁰ Deze inkomensgrens is immers wettelijk vastgelegd.

Inkomensbegrip

Het inkomensbegrip moet gezien worden als wat tot 'inkomen' wordt gerekend. Per regeling kan het verschillen welke onderdelen van het inkomen hiertoe behoren.

De inkomensbegrippen van de verschillende regelingen komen voort uit aparte wetten. De IIT en de premiebijdrage voor de gemeentepolis komen voort uit de Participatiewet (PW). De inkomensbegrippen van deze regelingen zijn daardoor gebaseerd op de grondslagen van de PW, te weten artikel 31 en 32. De kwijschelding afvalstoffenheffing heeft een ander wettelijk kader. De kwijschelding baseert zich onder andere op de Invorderingswet 1990. Het is bij deze regelingen daardoor niet mogelijk om het inkomensbegrip op elkaar af te stemmen, doordat de regelingen verschillende wettelijke grondslagen kennen.

Het inkomensbegrip van het AOW- en Jeugdtegoed sluit (op enkele uitzonderingen) aan op artikelen 31 en 32 van de Participatiewet en is daarmee grotendeels in lijn met de IIT en de premiebijdrage.

Vermogensbegrip

Van de bovenstaande inkomensregelingen, wordt bij de IIT en de kwijschelding afvalstoffenheffing een vermogenstoets uitgevoerd. Ook hierbij geldt dat beide regelingen een andere wettelijke grondslag kennen. Het vermogen dat wordt meegenomen bij de kwijschelding afvalstoffenheffing is anders dan bij de IIT. Deze vermogensbegrippen zijn niet verenigbaar vanwege verschillende wettelijke grondslagen. Dit blijkt onder meer uit het Koninklijk Besluit tot vernietiging van het besluit van de gemeenteraad Utrecht tot wijziging van de Verordening kwijschelding gemeentelijke belastingen en heffingen, waarin de vermogensgrens van de kwijschelding gelijk werd gesteld aan die van de Participatiewet.¹¹

5.3 Gelijktrekken peildatum inkomen

De gemeente hanteert peildata om het recht op inkomensondersteunende regelingen vast te stellen. De datum waarop we het inkomen vaststellen is een belangrijk moment, omdat hiermee het recht op een regeling wordt bepaald. Per regeling kan deze peildatum verschillen.

Regeling	Peildatum
AOW- Jeugdtegoed	Inkomen: Het inkomen over een van de laatste 3 maanden voorafgaand aan de aanvraag.
Kwijschelding afvalstoffenheffing	Inkomen: Maand van aanvraag, of maand ervoor.
Individuele Inkomenstoelage	Inkomen: Het inkomen over de 12 maanden voorafgaand aan de aanvraag.
Premiebijdrage gemeentepolis	Inkomen: Eerste dag van de maand van aanvraag. Bij ambtshalve verlengingen geldt augustus als peilmaand

Voor wat betreft de kwijschelding afvalstoffenheffing en de IIT is er geen beleidsruimte om af te wijken van de peildata voor inkomen. Deze peildata volgen namelijk uit

¹¹ Zie: <https://open.overheid.nl/documenten/5fc11f45-ff95-4051-be49-f8f0b2948bd5/file>

dwingendrechtelijke bepalingen. Bij het AOW-Jeugdtegoed en de premiebijdrage hebben we wel beleidsruimte om een andere invulling te geven aan de gehanteerde peildata. Op dit moment staat het moment van aanvragen centraal bij beide regelingen. We zien geen aanleiding deze peildata te wijzigen.

6. Conclusie

Samenvatting

Het doel van deze herijking was tweeledig: enerzijds onderzoek doen naar het gelijktrekken van diverse voorwaarden die gelden om in aanmerking te komen voor een regeling, met als doel de verschillen in voorwaarden tussen regelingen te verkleinen; anderzijds onderzoek doen naar de hoogte van bedragen en reikwijdte van onze regelingen.

Bij aanvang van de herijking zijn drie uitgangspunten geformuleerd:

1. De herijking wordt budgetneutraal binnen de begroting van Armoede & Schulden uitgevoerd. Dit houdt in dat eventuele extra uitgaven als gevolg van aanpassing van de voorwaarden van de regelingen, gedekt worden binnen de begroting;
2. We streven naar het verkleinen van de verschillen in besteedbaar inkomen tussen huishoudens;
3. We streven naar het verkleinen van de armoedeval.

De MER heeft ons inzicht gegeven in de maandelijkse bestedingsruimte van diverse huishoudtypen. De grootste tekorten zijn zichtbaar op bijstandsniveau bij alleenstaanden tot AOW-leeftijd (met of zonder zorgvraag), gezinnen tot AOW-leeftijd zonder kinderen, en gezinnen met oudere kinderen.

We zijn op zoek gegaan naar ruimte binnen de regelingen om specifiek deze gezinnen tegemoet te komen. De IIT biedt de meeste ruimte om gerichte aanpassingen te doen. Het voorstel is de IIT te differentiëren en een verschil te maken in het bedrag voor alleenstaanden en gezinnen, met en zonder kinderen. Ook willen we een eenmalige compensatie bieden aan de Rotterdammers die door de overgang van WML naar WSM niet meer in aanmerking komen voor de IIT.

We stellen voor deze aanpassingen per 1 juli 2025 in te laten treden. Het voorstel voor aanpassing van de verordening zal te zijner tijd aan u worden aangeboden.

Verder:

- Ook bij de premiebijdrage op de gemeentepolis wordt WML gehanteerd om het inkomen te duiden. Op dit moment loopt nog het onderzoek naar de effecten van de omzetting van WML naar WSM bij de premiebijdrage aan de collectieve zorgverzekering. Hierover verwachten we uw commissie WIOSSAN uiterlijk in het tweede kwartaal van 2025 een update te kunnen geven.
- Structurele ophoging van het Jeugdtegoed voor 12 t/m 17-jarigen zou de financiële positie van gezinnen met oudere kinderen verstevigen. De MER laat zien dat gezinnen met kinderen in deze leeftijdsklasse op bijstandsniveau (maar ook met een inkomen op 110% WSM) moeite kunnen hebben met rondkomen. Voor structurele ophoging van het Jeugdtegoed is geen budget beschikbaar.
- Overige aanpassingen in voorwaarden, zoals het inkomensbegrip en inkomensgrenzen, zijn niet mogelijk of kennen geen aanleiding.

7. Beknopt overzicht regelingen

Individuele Inkomenstoelage

Beleidsvrijheid	Rotterdamse invulling
Doelgroep	Rotterdamers met een langdurig laag inkomen en zonder uitzicht op verbetering
Bedrag	€ 120 per 12 maanden
Inkomensgrens	130% van het wettelijk minimumloon (WML)
Differentiatie	Geen
Referteperiode	12 maanden
Aantal jaarlijkse ontvangers	Ongeveer 24.000
Jaarlijkse kosten	Ongeveer € 3 miljoen per jaar

Premiebijdrage collectieve zorgverzekering

Beleidsvrijheid	Rotterdamse invulling
Doelgroep	Rotterdamers met een laag inkomen en een hoge zorgbehoefte
Bedrag	€ 126 per jaar
Inkomensgrens	130% WML
Aantal jaarlijkse ontvangers	Ongeveer 35.000 huishoudens
Jaarlijkse kosten	Ongeveer € 4,7 miljoen

Kwijtschelding afvalstoffenheffing

Beleidsvrijheid	Rotterdamse invulling
Doelgroep	Rotterdamse huishoudens met een laag inkomen
Bedrag	Variërend tot maximaal € 362 (2025)
Inkomensgrens	100% WSM
Aantal jaarlijkse ontvangers	Ongeveer 35.000 huishoudens
Jaarlijkse kosten	Ongeveer € 10,5 miljoen

Jeugdtegoed

Beleidsvrijheid	Rotterdamse invulling
Doelgroep	Rotterdamse kinderen en jongeren
Bedrag	Kinderen van 4 t/m 11 jaar: € 275 per jaar Jongeren van 12 t/m 17 jaar: € 850 per jaar (tijdelijk)
Inkomensgrens ouder(s)	Kinderen van 4 t/m 11 jaar: 110% WSM Jongeren van 12 t/m 17 jaar: 130% WSM
Aantal jaarlijkse ontvangers	Ongeveer 10.000 kinderen en 8.500 jongeren
Jaarlijkse kosten	Jeugdtegoed (4 t/m 11 j.): ongeveer € 2,7 miljoen Jeugdtegoed (12 t/m 17 j.): ongeveer € 7,6 miljoen

AOW-tegoed

Beleidsvrijheid	Rotterdamse invulling
Doelgroep	Rotterdamse AOW'ers
Bedrag	€ 450 per jaar. Dit bedrag wordt eenmaal per huishouden verstrekt.
Inkomensgrens	110% WSM
Aantal jaarlijkse ontvangers	Ongeveer 13.000 huishoudens
Jaarlijkse kosten	Ongeveer € 6 miljoen